

Άγιος Λάζαρος και Λάρνακα: Λαϊκές παραδόσεις και έθιμα

/ [Παράδοση](#)

Το πέρασμα του αγίου Λαζάρου από το Κίτιο συνδέθηκε με διάφορες παραδόσεις. Σύμφωνα με μια τέτοια παράδοση, στα τριάντα αυτά χρόνια που έζησε μετά την ανάστασή του, δεν γέλασε ποτέ -εκτός από μια φορά , όταν είδε κάποιον να κλέβει ένα πήλινο δοχείο, οπότε χαμογέλασε λέγοντας: “ο πηλός κλέβει τον πηλό”-συγκλονισμένος από το θέαμα των αλυτρώτων ψυχών, που είδε στον άδη κατά την εκεί τετραήμερη παραμονή του. (Δεν είχε λάβει ακόμα χώραν η λυτρωτική θυσία του Χριστού πάνω στο σταυρό και η Ανάστασή Του, η οποία και ελύτρωσε τον άνθρωπο από τα δεσμά του άδη και της αιώνιας καταδίκης).

Μια άλλη παράδοση συνδέει το πέρασμα του αγίου από το Κίτιο-Λάρνακα με τις εκεί πλησίον ευρισκόμενες Αλυκές. Η παράδοση αυτή θέλει τις Αλυκές την εποχή εκείνη απέραντο αμπέλι . Διψασμένος οδοιπόρος ο άγιος, κάποια μέρα, ζήτησε από τον ιδιοκτήτη λίγο σταφύλι για να ξεδιψάσει. Εκείνος αρνήθηκε κι όταν ο άγιος του έδειξε ένα καλάθι που φαινόταν να είναι γεμάτο σταφύλι, εκείνος απάντησε ότι περιέχει άλας. Τότε ο άγιος, για να τιμωρήσει την κακία και υποκρισία των ανθρώπων εκείνων, μετέτρεψε δια θαύματος το απέραντο αμπέλι σε λίμνη άλατος.

Εκτός από αυτά, υπάρχει και παράδοση περί επισκέψεως της Υπεραγίας Θεοτόκου στην Κύπρο και ειδικά στο Κίτιο, για συνάντηση του Λαζάρου. Η παράδοση αυτή ,

αγιορείτικης προελεύσεως, αναφέρει ότι ο Λάζαρος εθλίβετο πολύ που δεν έβλεπε τη Μητέρα του Κυρίου. Γι αυτό, ύστερα από σχετική συνεννόηση, έστειλε πλοίο στην Παλαιστίνη και την παρέλαβε μαζί με τον ευαγγελιστή Ιωάννη και άλλους μαθητές, για να τους φέρει στην Κύπρο. Πριν φθάσουν όμως εδώ μεγάλη τρικυμία και ενάντιος άνεμος τους παρέσυρε μέχρι το βόρειο Αιγαίο, στις ακτές του όρους Άθω (δηλαδή του Αγίου Όρους). Εκεί η Παναγία, μετέστρεψε στη χριστιανική πίστη τους ειδωλολάτρες κατοίκους και ζήτησε από τον Υιόν Της σκέπη και προστασία για όσους θα ασκούνται χριστιανικά στο όρος τούτο. Επειτα αναχώρησε και έφθασε, επί τέλους, στην Κύπρο, στο Κίτιο, όπου συνάντησε το Λάζαρο, στον οποίο έφερε δώρο επισκοπικό ωμοφόριο και επιμανίκια, τα οποία είχε κάμει με τα ίδια της τα χέρια. Και αφού ευλόγησε την κατά Κίτιον Εκκλησία επέστρεψε στα Ιεροσόλυμα.

Είναι τόσο ισχυρή και τόσο διαδεδομένη σ' ολόκληρο τον Ορθόδοξο κόσμο, μηδέ της Ρωσσίας εξαιρουμένης, η παράδοση για την έλευση και χειροτονία του αγίου Λαζάρου στο Κίτιο, ώστε η έλλειψη σχετικών γραπτών πηγών του πρώτου αιώνα να μην αναιρεί, πιστεύομε, την πραγματικότητά της. Βοώσαν παράδοσιν αποτελεί εξ' άλλου και ο αρχαίος ναός του αγίου, κτισμένος πάνω στον κατά παράδοση τάφο του.

Κατά το Σάββατο του Λαζάρου υπήρχε παλαιότερα στη Λάρνακα – όπως και σε πλείστα άλλα μέρη της Κύπρου – το έθιμο να περιέρχονται τα παιδιά, κατά ομάδες, τα σπίτια και να τραγουδούν το άσμα του Λαζάρου ή κάλαντα του Λαζάρου. Το έθιμο αυτό αποκτούσε ιδιαίτερη σημασία στην ενορία Σκάλας (Αγίου Λαζάρου), όπου γινόταν ολόκληρη ιεροτελεστία με αναπαράσταση της εγέρσεως του αγίου. Περιγραφή του εθίμου, όπως γινόταν στα τέλη του περασμένου αιώνα, έχει ως εξής:

Οι επίτροποι και οι διάκονοι του ναού έντυναν ένα αγόρι της περιοχής, το Λαζαρόπαιδο, με κίτρινες μαργαρίτες που είχαν πλεχθεί ειδικά για τη γιορτή. Ο μητροπολίτης με τους ιερείς και τους πιστούς περίμεναν στο μεγάλο δωμάτιο υποδοχής, τραγουδώντας πένθιμα άσματα με τη συνοδεία πένθιμης μουσικής. Το Λαζαρόπαιδο έπεφτε στη συνέχεια σε ένα στρώμα από λουλούδια και φύλλα, τριαντάφυλλα, ανθούς πορτοκαλιάς και ροδιάς, κλαδιά δάφνης, μυρσίνης και φοινικιάς. Ο πρωτοπαπάς διάβαζε το ευαγγέλιο και όταν έφθανε στη φράση “Λάζαρε δεύρο έξω” ύψωνε τη φωνή του, όπως αναφέρεται ότι είχε κάμει κι ο Χριστός. Ενώ ακουγόταν αυτή η φράση, οι ιερείς κι οι διάκονοι τοποθετούσαν το σταυρό στο κεφάλι του παιδιού, το θυμιάτιζαν και το ράντιζαν με κλαδιά μυρσίνης βουτηγμένα σε αγίασμα. Ο υποτιθέμενος νεκρός Λάζαρος τότε “αναστηνόταν”. Το Λαζαρόπαιδο σηκωνόταν, οι γυναίκες το ράντιζαν με ροδόσταγμο, το έραιναν με

ροδοπέταλα κι έβαζαν στο στόμα του γλυκό, μια γουλιά κρασί και μια μπουκιά ψωμί. Τότε οι φλογέρες , τα βιολιά και τα λαγούτα, μαζί με την εκκλησιαστική χορωδία, άρχιζαν ένα χαρμόσυνο ύμνο τον οποίο τραγουδούσε μαζί και η κοινότητα. Όποιος πλησίαζε, φώναζε δυνατά : “Ο Λάζαρος αναστήθηκε...”. Κατόπιν οι Σκαλιώτες, (Λαρνακιώτες) που αποτελούσαν την επιτροπή για τη γιορτή, άρχιζαν να μοιράζουν κόλλυβα, φαγητά ποτά, γλυκίσματα και ψωμιά. Πρόσφεραν επίσης κουμανταρία (το περίφημο γλυκό κυπριακό κρασί) και ζιβανιά (τσίπουρο). Συγχρόνως ράντιζαν τον κόσμο με ροδόσταγμο από ασημένιες μυροχόες (μερρέχες) και θυμιάτιζαν για το βάσκανο μάτι. Έτσι τελείωνε η ιεροτελεστία στην αυλή της εκκλησίας του Αγίου Λαζάρου. Κατόπιν η επιτροπή για την γιορτή κι ολόκληρη η “πομπή του Λαζάρου”, με αναμμένα κεριά, πήγαιναν μέχρις αργά τη νύχτα στα σπίτια όπου υπήρχαν αυτοσχέδια “στρώματα του Λαζάρου”, στολισμένα με λουλούδια και κλαδιά. Στα σπίτια κερνούσαν τους επιτρόπους και τους ιερείς, προσφέροντάς τους γλυκά , ψωμιά, τσιγάρα, χρήματα κ.ά. Η διαδρομή της λιτανείας αυτής ήταν καθορισμένη.΄΄

Ιερομ. Σωφρόνιος Γ. Μιχαηλίδης